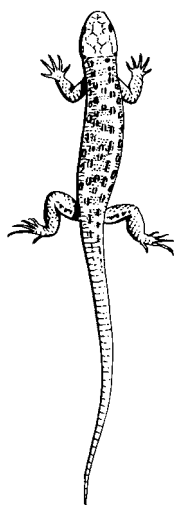

HAGEDISSENVARIA

Jonge zandhagedisjes in schapenvacht

Ingo Janssen

Tijdens een symposium over reptielen en natuurbeheer in Augsburg (Dld) werden allerlei veldervaringen uitgewisseld. De mensen daar waren zeer geïnteresseerd in onze onderzoeken over de ringslang. Dat was leuk. Ik hoorde daar iets geheel nieuws over zandhagedissen. Wat blijkt: In de vacht van de schapen die rond het riviertje de Lech grazen zijn juveniele zandhagedissen aangetroffen, levend !! Behalve zandhagedissen werden ook veel insecten gevonden zodat de schapenvacht min of meer gezien kan

worden als een wandelend luilekkerland voor jonge hagedissen. Dispersie van jonge hagedissen op deze manier is voor ons nieuw en we zijn erg benieuwd of zoiets dergelijks ooit bij Nederlandse schapen is gezien.

Wat wel eens in Nederland gebeurt, dat jonge hagedisjes in je kleding gaan zitten. Als je bijvoorbeeld in de duinen een tijdje op het zand zit, komt het wel voor dat zo'n kleintje in je broekzak kruipt.

*'Natuurlijke dispersie':
bewust of onbewust, de mens levert absoluut een aanzienlijke bijdrage aan de verbreiding van zandhagedissen
Foto: Gerard Smit*

Hardlopen en hazelwormen tellen in 2001

Jelle Harder

In het Gooi hebben we in 2001 voor het derde achtereenvolgende jaar hazelwormen geteld met de recreatieve hardlopers van de Gooise Atletiekclub (GAC). In het RAVON tijdschrift (nr.10, april 2001) heeft al een artikel gestaan over de eerste twee jaar van onderzoek. Met behulp van de zogenaamde 'REN-methode' bleek het mogelijk in een gebied van circa 28 km² heel veel hazelwormen te tellen.

De REN-methode

De REN-methode houdt in dat in het clubgebouw van de GAC een plattegrond

hangt van de natuurgebieden waar de meeste trimgroepen hun trainingroutes lopen. Dat beslaat grofweg het gebied tussen Hilversum en Lage Vuursche. Na afloop van de trainingen kunnen mensen eventuele hazelworm-waarnemingen met een genummerde punaise op de kaart aangeven en de overige gegevens op een formulier naast de kaart invullen bij het betreffende nummer.

Record-oogst

Deze methode is behoorlijk succesvol gebleken. In 1999 telden de GAC-ers 45

hazelwormen en in 2000 28 exemplaren. In het seizoen 2001 is er opnieuw, met veel enthousiasme geteld. De oogst: 50 waarnemingen!! Gemiddeld over de drie onderzochte jaren 40,7 hazelwormen per jaar. De traditionele methode waarbij amateur-herpetologen en andere waarnemers hun toevallige waarnemingen doorgeven aan RAVON, leverde in de afgelopen 13 jaar gemiddeld 1,8 waarneming per jaar op. De REN-methode levert dus ruim twintig maal zoveel op als de traditionele methode. De GAC-ers zijn inmiddels al met hun tellingen op de radio bij VARA's Vroege Vogels geweest en ook op de AVRO televisie. In het programma "Alle dieren tellen mee" werd het onderwerp op een leuke en enthousiaste manier onder de aandacht van het grote publiek gebracht.

Nieuwe vindplaatsen

Dankzij de bekendheid van het onderzoek in het Gooi heb ik twee waarnemingen binnen gekregen van een hazelworm in het bos/heidegebied tussen Naarden en Huizen. Uit die omgeving waren geen recente waarnemingen bekend. De dichtstbijzijnde vindplaats ligt circa acht kilometer daarvandaan. Het zou zinnig zijn die omgeving eens nader te onderzoeken op hazelwormen. Zelf zitten we te denken aan de zogenaamde plaatjes of dakpanmethode. Op het landgoed Einde Gooi ten zuiden van Hilversum is dit jaar met goed resultaat geëxperimenteerd met een dergelijk onderzoek. Of wellicht dat we daar ook wat meer trimmers enthousiast kunnen maken voor de REN-methode!

De eekhoorntruc

Harry Koenhorst

Twee jaar geleden kwamen Henny Seeber en ik op de Hooijdijk in Twente een slimme levendbarende hagedis tegen, die de eekhoorntruc toepaste. Nadat wij haar en zij ons had ontdekt, sloeg ze in volle sprint op de vlucht. Rustig gevolgd door twee reptielentellers, die graag eens nader kennis wilden maken. Vief schoot de hagedis achter een berkenboom en vervolgens verdween ze in het niets.... Althans, zo leek het. Immers meetnetters fixeren zich vooral op de bodem en *L. vivipara* schijnt dat te weten. Misschien moest ze wel lachen. In ieder geval bewoog ze bijna op ooghoogte! Een klimhagedis! Ze klom uiteindelijk tot meer dan tweeënhalve meter hoogte.

Op 14 augustus 2001 rende er weer een levendbarende hagedis in de buurt van de berkenboom weg. En ja hoor, dezelfde truc: uit het zicht en hopsa de boom in... Veel rustiger dit keer. Met een paar tussensprintjes. Zonder ook maar één keer uit te glijden. En dat terwijl een

berkenstam echt wel gladde delen heeft! Zou er in de toekomst, als alle heide verdwenen is, ergens in de buurt van de Hooijdijk de eerste levendbarende boomhagedissen ontdekt worden?

Monitoren is absoluut nooit saai!

*Mannetje levendbarende hagedis
op een berkenstam
Foto: Axel Groenveld*